



søk

Ecstasy: Historien starter

20. aug 2006 05:00

Av: Pål-Ørjan Johansen, Stipendiat

Ecstasy er ikke bare dødelig partydop. Stoffet kan også med hell brukes i medisinsk behandling. Dette har blitt fortiet i lang tid, skriver stipendiat Pål-Ørjan Johansen i denne kronikken.

3,4 metylendioksymetamfetamin (MDMA) er et forskningsmedikament. De fleste av oss kjenner det som ecstasy - partydopet som kan gi helseskader og i verste fall føre til døden.

MDMA har derfor fått dårlig rykte. Men ecstasy og MDMA er ikke nødvendigvis det samme. Man må skille mellom et rusmiddel av uklar dosering og renhet og et forsvarlig framstilt legemiddel bruk i medisinsk kontrollert behandling utvikling,

Historien om MDMA-forskning og -opplysning er preget av grove metodiske feil, og muligens forskningsjuks og politisk propaganda. Men nå pågår omsider forskning på det terapeutiske potensialet i MDMA. Og de foreløpige resultatene med henhold til både risiko og terapeutisk utfall er svært lovende.

Politisk propaganda?

MDMA ble syntetisert i 1912, og brukt terapeutisk av mange psykiatere og psykologer, spesielt i USA, fra midten av 1970-tallet. Tidlig på 1980-tallet startet ikke-medisinsk bruk av MDMA, markedsført under navnet "ecstasy". Dette vekket etter hvert oppmerksomhet hos myndighetene, og stoffet kom i miskreditt. Burde medisinsk bruk forbys?

I 1986 konkluderte en lovhøring fra Drug Enforcement Administration (DEA) med at det ikke forelå vitenskapelig basis for å forby medisinsk bruk av MDMA. En stor gruppe anerkjente psykiatere, psykologer og vitenskapsmenn fra andre fagfelt sto bak konklusjonen. Domsrapporten sier at MDMA vurderes som trygt når det benyttes under medisinsk veiledning. Det har ikke høyt potensial for avhengighet og det foreligger dokumentasjon på medisinsk nytteverdi.

Denne konklusjonen ville gjøre medisinsk forskning på MDMA mulig, men ville fortsatt gjort det ulovlig å misbruke og omsette ecstasy. Direktøren av DEA ignorerte imidlertid rettens konklusjon og brukte politisk makt til å klassifisere MDMA/ecstasy som et narkotisk stoff uten medisinsk verdi.

Offisiell statistikk fra denne perioden viste ingen dødsfall, og få sykehusrapporter omhandlet ecstasy, til tross for at omtrent tre millioner doser med ecstasy var konsumert i USA. Det er viktig å her ta i betraktning at ecstasybeslag på denne tiden viste at ecstasy konsekvent inneholdt MDMA i ren form og i konsistent dose. Utredningsgruppen, samt redaktøren for The American Journal of Psychiatry, anket DEA-direktørens bestemmelse.

Igen konkluderte retten med at MDMA har medisinsk verdi. Men DEA forlangte omfattende risikostudier. De viste seg svært vanskelige å få utført, siden MDMA var klassifisert som uten medisinsk verdi, og siden patenten på stoffet var utgått. Det forelå derfor ikke kommersielle interesser i slik forskning.



Handler om
Tema
Alkohol og
Kronikk
Psykologi
Fag
Biologisk p
Medisinsk j
Psykologi
Foregående
Artikkel
Psykedelisi
Skadevirkn

i fokus



Solsystemet bygges ut

- Mye vi ikke vet om solsystemet

Tiende planet stiller Pluto i skyggen

Pluto - planet eller asteroide?
Den tiende planeten og andre

kandidater

Hemmelighetsfull planet

forskning.no

Sagveien 23b
Pb. 2070 Grünerløkka
0505 OSLO
tel 22 80 98 90
fax 22 80 98 99
epost@forskning.no

Ansvarlig redaktør:
Steinar O. Andersen

Faglig redaktør:
Erik Tunstad



Medlemmer i forskning.no:

Bioforsk
Høgskolen i Bergen
Høgskolen i Bodø
Høgskolen i Lillehammer
Høgskolen i Nord-Trøndelag
Høgskolen i Oslo
Høgskolen i Tromsø

Høgskolen i Vestfold
 Nasjonalt kunnskapssenter for
 helsetjenesten
 Norges forskningsråd
 Norges geologiske undersøkelse
 Norges Handelshøyskole
 Norges Idrettshøgskole
 Norges Veterinærhøgskole
 NTNU
 Norsk Polarinstitutt
 Norsk Regnesentral
 Norut Gruppen
 Universitetet for miljø- og
 biovitenskap
 Universitetet i Bergen
 Universitetet i Oslo
 Universitetet i Stavanger
 Universitetet i Tromsø
 Veterinærinstituttet



forskning.no har mottatt Merket for
 God Design i samarbeid med Creuna
 AS.



forskning.no vant den nasjonale
 konkurransen i World Summit Award
 2005.

På samme tid erklærte verdens helseorganisasjon (WHO) at "det foreligger ingen data angående MDMAs misbrukspotensial, natur og størrelse på samfunnsmessige eller sosiale problemer." WHO anbefalte medlemslandene "å legge til rette for forskning på dette interessante stoffet." Likevel ble det ikke gitt tillatelse til kliniske behandlingsstudier med MDMA før femten år senere, i Spania i år 2000.

Bisarr rusmiddelforskning

Serotonin er et signalstoff i hjernen. Mangel på dette kan føre til problemer med å kontrollere aggressive impulser og depresjon. I 1998 påsto et forskningsteam å ha funnet en dramatisk vedvarende reduksjon i serotonin-funksjon hos ecstasybrukere. Studien høstet bred kritikk fra vitenskapsmenn som mente serotonin-nivåene var biologisk umulige, også i kontrollgruppen som ikke hadde brukt ecstasy. Likevel ble påstandene sentrale i anti-narkotikakampanjer både i Norge og internasjonalt.

En annen studie fra samme team ble publisert i Science i 2002. Den strid imot resultatene fra tre andre studier, og hevdet at MDMA fører til skader i dopaminsystemet, som regulerer et annet signalstoff i hjernen, spesielt viktig i motivasjon og kroppskontroll. Artikkelen ble offisielt trukket tilbake fra Science da det året etter viste seg at forsøksdyrene aldri hadde fått MDMA, men et annet medikament. Teamet forsøkte å replisere studien uten å lykkes, på tross av at disse dataene forelå reiste forskningslederen til Spania og promoterte sine resultater og sa at moderate doser MDMA er ekstremt skadelig.

Dette førte til at den første MDMA-assisterte behandlingsstudien for posttraumatisk lidelse på femten år ble stanset i Spania, på tross av svært lovende foreløpige resultater både med henhold til risiko og utfall av terapi.

Feilen førte også til en rekke ubegrunnede spekulasjoner om at ecstasy kan øke risiko for Parkinsons sykdom. Påstandene har blitt satt fram av ledende forskere også i Norge, mange år etter at studien ble trukket tilbake. Dette er ironisk, siden vi i dag har publiserte studier som indikerer at MDMA kan brukes i behandling av pasienter med Parkinsons.

Redaktøren i Nature har skrevet følgende: "Inntrykket at lave doser med ecstasy eller MDMA er ekstremt farlig, er villedende basert på Ricartes' studie, men ikke fra to tiårsperioders observasjoner av rusmiddelbruk - dette ødelegger for legitim forskning om MDMA kan ha nyttige psykoterapeutiske egenskaper." Han legger til at dette er en av de mest "bizarre episodene i rusmiddelforskningens historie".

Historien langt fra over

Nå har sju forskjellige forskningsteam utført innledende studier om klinisk sikkerhet knyttet til MDMA. Over 250 forsøkspersoner har deltatt. Ingen dokumentasjon foreligger for negative hendelser, psykiatriske tilstander eller negative kognitive effekter er rapportert i de over 30 publikasjonene fra disse studiene.

Amerikanske Food and Drug Administration og Drug Enforcement Administration har gått grundig gjennom resultatene. De har også gjennomgått forskningsmetode og resultater fra omfattende forskning på lang- og korttidseffekter på ecstasymisbrukere over to tiårsperioder. Nå har de gitt tillatelse til to behandlingsstudier for å undersøke terapeutisk effekt av MDMA-assistert psykoterapi.

En uavhengig komité ved Harvard gjorde også nylig en omfattende litteraturstudie av MDMA- og ecstasyforskningen, og konkluderte med å anbefale videre forskning på MDMA-assistert behandlingsutvikling. I en av de pågående amerikanske studiene behandles pasienter med kronisk posttraumatisk stresslidelse, som ikke har fått god hjelp av verken daglig medikasjon eller evidensbasert psykoterapi. I de foreløpige resultatene fra deltagerne, som alle sluttet med daglig medikasjon, er data på risiko og utfall svært lovende.

Det uavhengige kontrollorganet som overvåker studien, har analysert data angående akutte effekter, så som blodtrykk og hjerterate, samt kliniske og neuropsykologiske data samlet på

ulike tidspunkt i studien. De har ingen bekymringer knyttet til studien og anbefaler at den fortsetter etter planen. Tilsvarende studier har alle nødvendige godkjenninger, og i Israel, Sveits og i Spania er nå nye studier på gang.

Terapeutisk potensial?

Resultatene fra de foreløpige studiene peker mot at MDMA trygt kan administreres under medisinsk veiledning og forholdsregler, og at MDMA i denne sammenhengen produserer følelsesmessig varme, empati og redusert angst. Det er viktig å merke seg at moderate doser MDMA er betydelig mer psykologisk veltolerert, og skiller seg fra mer hallusinogene stoffer som i større grad påvirker tenkning og kognisjon, og som kan føre til sterk angst.

Funnene samsvarer med tidligere rapporter og tre behandlingsstudier av MDMA-assistert psykoterapi (utført før 1986), som involverer økt nærhetskapasitet, styrket terapeutisk allianse, bedret forsvarsfungering og mer intense og bedre regulerte følelsesuttrykk. Alle disse effektene er anerkjente som viktige terapeutiske mål i psykoterapi, eller nyttige i den terapeutiske prosessen.

Hvorvidt MDMA har terapeutisk potensial, må undersøkes. Det er på høy tid å få et svar, og det vil være uklokt å ikke undersøke dette spørsmålet med strenge og konservative metoder. Resultatene vil rapporteres uavhengig om de er negative eller positive både med henhold til risiko og terapeutisk utfall.

Ecstasy er farlig!

Det er viktig å anerkjenne internasjonale eksperters konklusjon: at en til to moderate doser MDMA trygt kan administreres under medisinsk veiledning. På den annen side er det av vital betydning å merke seg Folkehelseinstituttets advarsler om at det er en betydelig risiko knyttet til misbruk av ecstasy.

Ecstasy er ikke MDMA. Ecstasy kan føre til en rekke uheldige helseeffekter som kvalme, frysninger, svette, haking av tenner, muskelkramper, og tåkesyn. Overdose kan også forekomme. Symptomene inkluderer farlig høyt blodtrykk og hjerterate, panikk, svimmelhet og i alvorlige tilfeller tap av bevissthet.

Dødsfall fra ecstasybruk er sjeldne sammenlignet med alkohol og mange andre rusmidler. Raten av dødsfall blant ecstasymisbrukere blir anslått å være 1:100 000, og de fleste av disse dødsfallene inkluderer alkohol og andre rusmidler. Det er allikevel avgjørende å merke seg at dødsfall fra overdoser med ecstasy har forekommet, og at bruk av ecstasy utenfor en medisinsk ramme medfører risiko.

Dødsfall fra ecstasy har i hovedsak skjedd i forbindelse med dansing i varme, overfylte lokaler, som har ført til overoppheting og væsketap (heteslag). Noen få dødsfall har blitt rapportert som følge av overdrevet inntak av væske etter misforståelser av advarsler om fare for dehydrering og væsketap. I tillegg har økt blodtrykk og hjertestans forekommet i sårbare individer.

Viktig debatt

Denne høsten kommer Dr. John Halpern fra Harvard, en av de internasjonalt ledende eksperter på området hallusinogener og ecstasy, til Norge. Han vil holde gjesteforelesninger for norske eksperter på området. Dr. Halpern har over flere år utført studier med fokus på skadelige effekter fra ecstasymisbruk. På den annen side utfører han nå en studie hvor MDMA blir brukt som hjelpemiddel i psykoterapi for angst.

Mer informasjon om dette finner du på hjemmesiden til den ikke-kommersielle foreningen [Evidence](#). Alle som er involvert i rusomsorg og forebyggig, bør delta i denne debatten. Dr. Halperns besøk og gjesteforelesninger i Norge vil være en glimrende mulighet for en faglig oppdatering på et fascinerende og aktuelt fagområde som har vært i stor endring det siste tiåret.

Lenker:

Hallusinogener og Ecstasy: Skader, muligheter og forskning

DrugScope: [Konsulent for FN angående skadelige effekter ved misbruk av ecstasy](#)

Folkehelseinstituttet: [Fakta om Ecstasy](#)

Referanser:

Pearson, H. (2004); [Science and the war on drugs: a hard habit to break](#). Nature, 430 (6998):394-5

Editorial (2006). [Reviving research into psychedelic drugs](#); Lancet; 367(9518):1214

New York Times, [Research on Ecstasy Is Clouded by Errors](#); Donald G. McNeil Jr. Published: December 2, 2003

Dumont, G. & Verkes, R. (2006). [A review of acute effects of 3,4-methylenedioxymethamphetamine in healthy volunteers](#); Journal of psychopharmacology (Oxford, England) 20 (2), 176-87.



skriv ut denne artikkelen



tips en venn

relaterte artikler

- Mentale lidelser blir undervurdert (18.08.2006)

Liten støtte gir mer fravær (17.08.2006)

Også sunt med hvitvin (17.08.2006)

Er røykere svake mennesker? (12.08.2006)

Kjedelig jobb dreper livsgleden (09.08.2006)

Helt gratis - men det koster (03.08.2006)

Noen glass kan gi enda eldre årgang (26.07.2006)

Fotball i TV-ruten (25.07.2006)

En selvfølelse av kjærlighet (23.07.2006)

Skadevirkninger av hallusinogener (14.07.2006)

Hallusinogener ut av dvale (12.07.2006)

Psykedeliske planter (12.07.2006)

Psykedelisk spirituell opplevelse (12.07.2006)

Tøff barndom - mindre kynisk (06.07.2006)

Ildkulefenomenet over Troms (05.07.2006)

Jeg ser deg nok (03.07.2006)

Spedbarn vet hva som skal skje (29.06.2006)

Platemodellens svanesang? (28.06.2006)

Beckham på hjernen (21.06.2006)